DZIENNIK URZĘDOWY
do
MINISTERSTWA FINANSÓW

WARSZAWA, 20 sierpnia 1953 **Nr 11** Poz. 32 — 33

TREŚĆ:

32.

OKÓLNIK

z dnia 5 sierpnia 1953 r.

w sprawie wyjaśnień do obowiązujących od dnia 1 stycznia 1953 r. przepisów o księgach handlowych. Nr PM 9685/2/53.

Celem jednolitego stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 listopada 1952 r. w sprawie zasad i sposobów prowadzenia ksiąg handlowych przez podatników podlegających opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną (Dz. U. z 1953 r. Nr 3, poz. 6) na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1) dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. z 1950 r. Nr 56, poz. 506 i z 1953 r. Nr 9, poz. 27) wyjaśnia się, co następuje:

1. Powołane w niniejszym okólniku artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. z 1950 r. Nr 56, poz. 506 i z 1953 r. Nr 9, poz. 27), powołane zaś paragrafy bez bliższego określenia oznaczają paragrafy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 listopada 1952 r. w sprawie zasad i sposobów prowadzenia ksiąg handlowych przez podatników podlegających opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną (Dz. U. z 1953 r. Nr 3, poz. 6).

2. W okólniku używane są następujące skróty:

1) rozp. księg. handl. — rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 listopada 1952 r. w sprawie zasad i sposobów prowadzenia ksiąg handlowych przez podatników podlegających opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną (Dz. U. z 1953 r. Nr 3, poz. 6).

2) post. pod. — dekret z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. z 1950 r. Nr 56, poz. 506 i z 1953 r. Nr 9, poz. 27).

3. Przez towary należy rozumieć zarówno towary nabyte lub wypożyczone, jak i towary komisowe, wszelkiego rodzaju materiały i przedmioty przyjęte od zleceniodawcy do przeróbki, obróbki, remontu lub naprawy, materiały służące do opakowania towarów sprzedanych (np. tektura, papier, sznurek).

Do § 2 pkt 1).

4. Towarami handlowymi są z natury rzeczy towary stanowiące przedmiot obrotu przedsiębiorstwa handlowego. Materiały przeznaczone w zasadzie do wytwarzania (jako materiały podstawowe lub pomocnicze) uważa się za towary handlowe w przedsiębiorstwie (zakładzie) wytwórczym w tych przypadkach, gdy zostają sprzedane (wymienione) w stanie nieprzerobionym. Oznacza to, że pojęcie towarów handlowych jest sharmonizowane z pojęciem obrotów towarowych i stawek podatku obrotowego, określonych w przepisach o podatku obrotowym dla zbytu towarów w stanie nieprzerobionym.

Do § 2 pkt 3).

5. Przepis § 2 pkt 3) nie ma zastosowania do przedsiębiorstw handlu towarowego; dotyczy on przedsiębiorstw (zakładów produkcyjnych.

6 Materiały służące do opakowania towarów sprzedawanych (np. tektura, papier, sznurek) stanowią z natury rzeczy koszt sprzedaży i nie są w rozumieniu przepisów rozp. księg. handl. materiałami pomocniczymi, chyba, że materiały te należą do rodzaju towarów, które są również przedmiotem produkcji danego przedsiębiorstwa.

Do § 3.

7. Podatnicy podatku obrotowego podlegający opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną mają obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych, jeżeli prowadzą przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze. Za przedsiębiorstwo zarobkowe prowadzone w większym rozmiarze uważa się:

1) w rozumieniu przepisu art. 54 w związku z art. 5 kodeksu handlowego (Dz. U. z 1934 r. Nr 57, poz. 502 z 1946 r. Nr 57, poz. 321 i z 1950 r. Nr 34, poz. 312 (art. IV) — spółki handlowe (spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne) — bez względu na wysokość obrotu.

2) w myśl rozporządzenia Ministrów: Przemysłu, Aprowizacji i Handlu oraz Żeglugi i Handlu Zagranicznego z dnia 11 lipca 1946 r. (Dz. U. z 1946 r. Nr 36, poz. 223, z 1947 r. Nr 73, poz. 465 i z 1949 r. Nr 64, poz. 514):

a) przedsiębiorstwa przewozowo-ekspedycyjne, przeładunkowe, usług portowych, domy składowe, biura pośrednictwa handlowego, przedsiębiorstwa komisowe, wywiadownie, przedsiębiorstwa wydawnicze — bez względu na wysokość obrotu;

b) przedsiębiorstwa, których obrót przewyższa kwotę 540.000 zł w stosunku rocznym;

c) przedsiębiorstwa, które zostały uznane przez sąd rejestrowy za prowadzone w większym rozmiarze;

d) przedsiębiorstwa przemysłowe, nie wymienione w pkt 1) i pkt 2) lit. a-c, jeżeli prowadzący je kupcy posiadają zakłady sprzedaży artykułów własnej produkcji zaliczone lub podlegające zaliczeniu do przedsiębiorstw prowadzonych w większym rozmiarze.

8. Przedsiębiorstwa transportowe (przewozowe), których działalność polega wyłącznie na zarobkowym przewożeniu osób lub towarów oraz na świadczeniu innych usług związanych z transportem towarów, nie są zaliczone do przedsiębiorstw przewozowo-ekspedycyjnych bądź przeładunkowych.

9. Za przedsiębiorstwa komisowe uważać należy tylko takie przedsiębiorstwa, które nastawione są na stałe i zawodowe wykonywanie czynności komisowych w ramach zawieranych umów komisowych, a więc biura i sklepy komisowe specjalnie w tym celu prowadzone oraz przedsiębiorstwa handlowe, które obok czynności handlowych, prowadzonych we własnym imieniu i na własny rachunek, trudnią się czynnościami komisowymi w sposób częstotliwy, wskazujący na to, że czynności te stanowią dla przedsiębiorstwa jedno z głównych źródeł przychodów. Natomiast nie można uważać za przedsiębiorstwo prowadzone w większym rozmiarze przedsiębiorstwa handlowego, prowadzonego zasadniczo we własnym imieniu i na własny rachunek, jeżeli nie przekroczyło ono granicy obrotu (pkt 7 ust. 2 lit. b) niniejszego okólnika) i jeżeli dokonuje czynności komisowych w sposób dorywczy (przygodny).

10. Za obrót kwalifikujący przedsiębiorstwo do przedsiębiorstw prowadzonych w większym rozmiarze uważa się obrót ustalony w ostatecznej decyzji organu finansowego w sprawie wymiaru podatku za ostatni rok, nie wyłączając obrotów wolnych od podatku obrotowego. Jeżeli przedsiębiorstwo posiada więcej niż jeden zakład handlowy, dla ustalenia obrotu przyjmuje się sumę obrotów, osiągniętych przez wszystkie należące do przedsiębiorstwa zakłady.

11. Podatników, którzy prowadzą księgi handlowe chociaż obowiązek ten na nich nie ciąży, — obowiązują wszystkie przepisy odnoszące się do ksiąg handlowych.

Do § 4 ust. 2.

12. Pierwopisy (brudnopisy) stanowiące podstawę do obliczenia ilości i wartości remanentu towarów należą do rzędu dokumentów o znaczeniu zasadniczym i są częścią składową księgowości, której zadaniem jest odzwierciedlenie zgodnej ze stanem rzeczywistym podstawy do ustalenia należności podatkowych.

13. W każdym przypadku podlegają odrębnemu wykazaniu w pierwopisie towary, wymienione w § 28 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 czerwca 1951 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 26 października 1950 r. o podatku obrotowym (Dz. U. Nr 35, poz. 273).

14. Termin sporządzenia pierwopisu remanentu towarów przypada z reguły na koniec okresu rachunkowego. Jednakże względy praktyczne z natury rzeczy sprawiają, iż czynności inwentaryzacyjne na ogół nie mogą być przeprowadzone i zakończone w ciągu jednego dnia. Z drugiej strony z uwagi na obowiązki i potrzeby organów finansowych oraz na niewłaściwość zakłócenia normalnej dystrybucji zwłaszcza towarów masowego zapotrzebowania — termin sporządzenia pierwopisu remanentu nie może być nieokreślony. Stąd też wzglę-

dy praktyczne wymagają właściwego zaplanowania czynności inwentaryzacyjnych, czyli odpowiedniego stopniowego przygotowania materiałów do spisów, uporządkowania i posegregowania zapasów — z takim wyliczeniem, by pierwopis remanentu był zakończony i podpisany przed wznowieniem transakcyj lub innej działalności gospodarczej, powodującej zmiany w stanie zapasów towarowych przedsiębiorstwa. Wycena spisu remanentu towarów powinna być zakończona najpóźniej w terminie przewidzianym na złożenie zeznania podatkowego o obrocie za dany rok.

Do § 4 ust. 3.

15. Organa finansowe mogą wykorzystywać uprawnienia, udzielone im co do przesuwania terminu zakończenia spisów do dwóch tygodni w tych wyjątkowych przypadkach, gdy istotne trudności nie pozwalają na zakończenie pierwopisu remanentu przed wznowieniem tranzakcji w nowym okresie rachunkowym.

Do § 5.

16. Termin sporządzenia bilansu rocznego przypada najpóźniej w ustawowym terminie przewidzianym na złożenie zeznania podatkowego o dochodzie za dany rok.

Jeżeli na indywidualny wniosek podatnika przesunięty zostaje termin złożenia zeznania podatkowego o dochodzie, to za zgodą właściwego organu finansowego może być również przesunięty termin sporządzenia bilansu.

Z powyższego wynika, że skoro najpóźniej w terminie przewidzianym na złożenie zeznania podatkowego o dochodzie należy sporządzić bilans roczny — to wszelkie prace wstępne i przygotowawcze do sporządzenia tego bilansu, a w szczególności podział towarów na odpowiednie grupy, wycena towarów (jeżeli o zaliczeniu towarów do określonego rodzaju lub gatunku nie decyduje cena — § 4 ust. 2), uzgodnienie należności i zobowiązań i t. p. — powinny być zakończone przed sporządzeniem rocznego bilansu.

Do § 6 ust. 1.

17. Od uznania podatnika należy prowadzenie bądź kontroli ilościowej i wartościowej bądź tylko ilościowej.

18. Kontrola towarów wyłącznie wartościowa nie jest dopuszczalna.

19. Przepis § 6 ust. 1 nie określa formy prowadzenia kontroli ilościowej, pozostawiając to uznaniu podatników, którzy mają swobodę prowadzenia jej w sposób najwłaściwszy dla przedsiębiorstwa, w zależności od jego charakteru, rozmiarów i t. d.

20. Z zestawienia przepisu § 6 ust. 1 z przepisem § 6 ust. 3 rozp. księg. handl. wynika, że podatnik nie jest obowiązany do ujawniania w kontroli ilościowej każdorazowego stanu półwyrobów, otrzymywanych w poszczególnych fazach produkcji i biorących dalszy udział w następnych ogniwach procesu produkcyjnego. Powołany przepis § 6 ust. 1 dotyczy tylko przypadków, gdy półwyroby podlegają magazynowaniu np. na skutek wytwarzania ich na zapas z przeznaczeniem do dalszego przerobu lub na skutek zakłócenia normalnego procesu produkcyjnego (długotrwałe przerwy w produkcji) i t. p. bądź też gdy półwyroby przeznaczone zostają do sprzedaży.

21. Przychód wyrobów gotowych wytworzonych we własnym przedsiębiorstwie podatnika, nie wyłączając braków, powinien być wpisany do kontroli ilościowej w chwili, w której produkcja wyrobu została zakończona, a wyrób przekazano do miejsca sprzedaży — celem zbytu lub do magazynu — celem dalszego przechowania.

22. Nie należy kwestionować ksiąg handlowych, gdy kontrola ilościowa nie ujawni odpadków powstałych w toku produkcji, jeżeli ich wartość zbywcza jest nieznaczna, bądź jeżeli nie posiadają one żadnej wartości zbywczej, względnie gdy zbywanie odpadków występuje tylko w sporadycznych przypadkach, w związku z czym transakcje tego rodzaju nie stanowią dla podatnika trwałego o charakterze częstotliwym źródła przychodu.

23. Nie należy również kwestionować ksiąg handlowych, gdy kontrola ilościowa nie ujawni zakupu drobnych części zamiennych pojazdów mechanicznych (opon, dętek, drobnych części zamiennych metalowych).

24. Przez „codzienne, w miarę zachodzących zmian" ilościowe bądź ilościowe i wartościowe ujawnianie przychodu, rozchodu oraz stanu przedmiotów majątkowych, wyszczególnionych w § 6 ust. 1 pkt 1) — 4), należy rozumieć, iż każdy przychód lub rozchód tych przedmiotów majątkowych powinien być uwidoczniony w kontroli ilościowej jeszcze w tym samym dniu, w którym zaistniał. Użyte w przepisie określenie „w miarę zachodzących zmian" wskazuje, że obowiązkowi ujawniania ruchu i stanu zapasów czyni zadość uwidocznienie zachodzących co do nich zmian w dniach w których mają one miejsce a więc w dniu, w którym ruchu zapasów nie było, żadnego zapisu w kontroli ilościowej czynić nie potrzeba. Stan towarów w tym dniu powinien być równy stanowi z dnia, w którym ostatni zapis został dokonany.

25. Uchybienia w zakresie ujawniania w kontroli ilościowej zmian zachodzących w stanie zapasów powodują, że księgi handlowe nie mogą być uznane za prawidłowe w rozumieniu art. 103 post. pod. Nie należy jednak kwestionować ksiąg handlowych w przypadkach, gdy z uwagi na rodzaj otrzymywanego towaru, jego masę (wagę), różnorodność i t. p. zaistniała oczywista niemożność wciągnięcia do kontroli ilościowej w sposób szczegółowy otrzymanych towarów jeszcze tego samego dnia, w którym towar nadszedł, pod warunkiem jednak, że przychód tego rodzaju zostanie ujawniony w dniu jego otrzymania w kontroli ilościowej w sposób ogólny (ilość skrzyń, wozów i t. p.) na odrębnym koncie np. „towarów niesprowadzonych".

26. W przypadku, gdy podatnik stosuje w swoim przedsiębiorstwie — jako stały system — wystawianie kolejno numerowanych konsygnacyj na każdy przychód i rozchód towarów, wpisanie tych towarów do kontroli ilościowej może być dokonane w końcu dnia. Natomiast w przypadku, gdy przychód i rozchód towarów oparty jest na innych dowodach (np. tylko na rachunkach lub konsygnacjach dostawców, kopiach rachunków dla odbiorców i tp.) — odpowiedni zapis powinien być dokonany w kontroli ilościowej bezzwłocznie po otrzymaniu lub wydaniu towarów.

Do § 6 ust. 4 i 5.

27. Częściowy lub całkowity brak kontroli ilościowej rozchodu towarów handlowych lub materiałów pomocniczych może mieć miejsce jedynie w przypadkach, gdy:

a) rozchód towarów odbywa się w ramach detalicznej sprzedaży różnorodnych towarów konsumentom,

b) koszt materiałów pomocniczych w stosunku do kosztu materiałów własnych zużytych do wytwarzania nie przekracza 1 promille,

c) oprócz sprzedaży towarów bądź w większych ilościach, bądź celem odsprzedaży, bądź produkcji, przedsiębiorstwo prowadzi także detaliczną sprzedaż różnorodnych towarów konsumentom w ilościach drobnych,

d) podatnik zostanie zwolniony z mocy § 6 ust. 12 od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej rozchodu materiałów pomocniczych.

28. Detalicznej sprzedaży różnorodych towarów konsumentom można nie obejmować kontrolą ilościową. Za sprzedaż detaliczną w rozumieniu § 6 ust. 4 należy uważać sprzedaż różnorodnych towarów w drobnych ilościach, nie przekraczających normalnego, przeciętnego zapotrzebowania konsumenta. Konsumentem jest osoba nabywająca towary na własne potrzeby. Jest nim również przedsiębiorstwo, gdy nabyty towar przeznaczony jest do użytkowania w przedsiębiorstwie jako urządzenie sklepu (warsztatu), lub narzędzie pracy, a nie do odsprzedaży lub produkcji.

29. Ustalenie, czy zachodzą warunki do nieobejmowania kontrolą ilościową rozchodu materiałów pomocniczych, przeprowadza się przez porównanie kosztu własnych materiałów pomocniczych z kosztem własnych materiałów podstawowych (a więc bez pomocniczych) — zużytych do wytwarzania w danym okresie czasu.

W razie trudności w określeniu współczynnika kosztu materiałów pomocniczych do kosztu materiałów własnych zużytych do wytwarzania na podstawie danych z bieżącego okresu rachunkowego — można współczynnik ten określić na podstawie danych z bezpośrednio poprzedniego okresu rachunkowego.

Do § 6 ust. 6.

30. Przepis § 6 ust. 6 odnosi się do podatników, prowadzących przedsiębiorstwo, w których dokonuje się oprócz sprzedaży w większych ilościach bądź celem odsprzedaży bądź produkcji także drobnej sprzedaży konsumentom, lecz w których ze względu na szczupłość pomieszczenia niemożliwy jest podział znajdujących się w przedsiębiorstwie towarów na przeznaczone do sprzedaży drobnej i sprzedaży pozostałej.

W praktyce chodzi tu o przedsiębiorstwa, posiadające jeden lokal, a nie dysponujące oddzielnymi magazynami, składami itp., w których możliwe byłoby dokonanie podziału towarów w sposób wyżej wskazany bądź wyodrębnianie — przy przekazywaniu do własnych miejsc zbytu — towarów, przeznaczonych do drobnej sprzedaży, jak to przewiduje § 6 ust. 5.

Typowym przykładem tego rodzaju przedsiębiorstwa jest zakład handlowy posiadający jedną izbę (sklep), w której towary zarówno ulegają złożeniu jak i sprzedaży oraz wydawaniu odbiorcom, przy czym z uwagi na brak możliwości technicznych są one przechowywane w przedsiębiorstwie bez podziału, niemożliwego zresztą ze względu na przygodną klientelę, wykluczającą wszelkie przewidywania w tym względzie.

Należy jednak podkreślić, iż posiadanie przez przedsiębiorstwo oddzielnego miejsca przechowywania towaru, nie stanowi przeszkody dla stosowania przepisu, jeżeli z miejsca przechowywania nie dokonuje się sprzedaży bądź wydawania

towarów odbiorcom oraz jeżeli przekazywanie towarów do własnych miejsc sprzedaży nie jest dokonywane odrębnie dla sprzedaży drobnej i dla sprzedaży pozostałej. Przepis bowiem ma zastosowanie jedynie w przypadku gdy zarówno sprzedaż jak i wydawanie towarów odbiorcom następuje w tym samym pomieszczeniu, za które uważać należy jedną lub więcej izb ze sobą bezpośrednio połączonych z tym, że możliwości przedsiębiorstwa w sposób oczywisty wykluczają podział z góry znajdujących się w tych izbach towarów według rodzaju dokonywanych transakcyj.

Do § 6 ust. 10.

31. Szczegółowy opis towaru należy sporządzić niezwłocznie po otrzymaniu towaru.

Opis ten stanowi dowód do księgowania w księgach handlowych w przypadkach, gdy w terminie do 14 dni od daty nadejścia towaru nie nadszedł odnośny rachunek, a stosownie do przepisów § 8 dana transakcja podlega ujawnieniu na odpowiednich kontach ksiąg. W związku z tym obowiązkiem przepis § 6 ust. 10 stawia również wymóg wyceny towaru nadeszłego do przedsiębiorstwa bez rachunku lub konsygnacji. W przypadkach oczywistej niemożności niezwłocznego sporządzenia szczegółowego opisu towaru nadesłanego bez rachunku lub konsygnacji — należy niezwłocznie sporządzić tymczasowy treściwy opis ogólny, umożliwiający zarówno dokonanie tymczasowego bieżącego zapisu w kontroli ilościowej jak i stwierdzenie zgodności tego zapisu z naturą. Tymczasowy ogólny opis towaru powinien być jednakże z chwilą dokonania szczegółowego opisu, lecz nie później niż w ciągu następnego dnia po nadejściu danego towaru, połączony z opisem szczegółowym i nim zastąpiony — jako dowodem do księgowania. Analogicznie należy zastąpić zapis w kontroli ilościowej. Obowiązki te należy wykonać także w przypadkach, gdy przedsiębiorca sądzi, iż w międzyczasie nadejdzie rachunek lub konsygnacja.

Do § 6 ust. 12.

32. Z zestawienia poprzednio obowiązujących przepisów o zwolnieniach podatników obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej z przepisami rozp. księg. handl. (§ 6 ust. 12) wynika istotna różnica polegająca na ograniczeniu upoważnienia dla wojewódzkich organów finansowych do udzielenia podatnikom — na ich indywidualne prośby w przypadkach uzasadnionych istotnymi trudnościami — zwolnień od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej jedynie rozchodu materiałów pomocniczych, jeżeli materiałami tymi nie są materiały budowlane.

Do § 7 ust. 1.

33. Użycie w tym przepisie określenia „dzienny raport finansowy gotówkowy i bezgotówkowy" i nałożenie na prowadzących księgi handlowe obowiązku odrębnego ujawniania w dziennym raporcie finansowym przychodu, rozchodu oraz stanu początkowego i końcowego z danego dnia: gotówki oraz czeków, weksli, przelewów bankowych i innych dokumentów dotyczących obrotu bezgotówkowego, — ma na celu ujęcie bieżącą codzienną kontrolą zdarzeń dotyczących obrotów i stanu środków finansowych. Dlatego też przez inne dokumenty dotyczące obrotu bezgotówkowego należy rozumieć — — poza taksatywnie wymienionymi: gotówką, czekami, wekslami i przelewami bankowymi — wszelkie inne dokumenty, jeżeli dotyczą one przyrostu lub ubytku środków finansowych (jak np. rewersy). Sam fakt zatem zakupu lub sprzedaży na kredyt jakichkolwiek składników majątkowych nie podlega ujawnieniu w raporcie finansowym, natomiast regulacja zobowiązań lub należności, wypływających z takich transakcyj — — w zależności od formy regulacji — podlega ujawnieniu w gotówkowej lub bezgotówkowej części raportu finansowego.

34. W przypadku, gdy podatnik stosuje w swoim przedsiębiorstwie — jako stały system — wystawianie kolejno numerowanych asygnat kasowych na każdy przychód i rozchód kasowy, sporządzenie raportu kasowego może być dokonane w ciągu dnia. W takim jednak przypadku na początku każdego dnia podatnik powinien wpisać do raportu finansowego saldo dnia poprzedniego. W przypadku, gdy właściciel podejmuje codziennie pozostałą w kasie gotówkę, sumy przezeń podjęte powinny być każdorazowo rozchodowane w raporcie finansowym danego dnia, wpisaniu zaś w raporcie finansowym dnia następnego podlegają sumy wpłacone przez właściciela do kasy.

Sprzedaże udowadniane bloczkami kasowymi, taśmami kas mechanicznych lub zestawieniami prowadzonymi przez osoby przyjmujące gotówkę mogą być wpisywane do raportu finansowego w jednej sumie. Pozostałe transakcje gotówkowe należy do raportu finansowego wpisywać szczegółowo.

35. Przelewy i inne uznania bezgotówkowe dokonane na rzecz podatnika na jego bankowy rachunek lub na rachunek pomocniczy do rachunku bankowego — należy zapisywać do raportu finansowego najpóźniej w dniu otrzymania awiza, wyciągu z konta banku lub innego dowodu, zawiadamiającego o dokonanym przelewie. Wystawione przekazy przelewowe i czeki oraz wszelkie inne obciążenia dokonane na rachunku w banku lub na rachunku pomocniczym do rachunku bankowego — należy zapisywać do raportu finansowego w dniu dokonania przelewu, wydania czeku lub wydania dyspozycji. Podjęcia gotówki z bankowego rachunku lub z rachunku pomocniczego do rachunku bankowego — należy zapisywać w raporcie finansowym w dniu podjęcia. Dokonaną wpłatę gotówkową na rachunek bankowy podatnika lub jego kontrahenta należy ujawniać w raporcie finansowym w dniu dokonania tej wpłaty.

Ponieważ w szczególności przelewy bankowe i inne uznania bezgotówkowe, dokonane na rzecz podatnika, podlegają ujawnieniu w raporcie finansowym na podstawie awiza lub innego dowodu zawiadamiającego o dokonanym przelewie — w dniu otrzymania tych dowodów — należy przyjąć, iż stan bankowego rachunku podatnika w banku i odnośny stan w raporcie finansowym podatnika mogą w poszczególnych dniach nie być ze sobą zgodne.

Celem jednak zachowania zasady zgodności obrotów i sald w raporcie finansowym z obrotami i saldami na odpowiednich kontach w księgach handlowych — wystawione a nie zrealizowane przez bank w danym okresie rachunkowym przekazy przelewowe i czeki powinny być zaksięgowane na dzień sporządzenia bilansu zamknięcia na odpowiednim koncie pomocniczym, np. na koncie „Przelewy i czeki własne wydane". Pomocnicze konto, o którym mowa, powinno być na dzień sporządzenia bilansu zamknięcia uznane za przekazy przelewowe i czeki własne wydane a niezrealizowane — z przeciwstawnym zapisem na odpowiednich kontach osobowych, a następnie obciążone w nowym okresie rachunkowym za przekazy przelewowe i czeki własne w miarę ich realizowania przez bank — z przeciwstawnym zapisem na koncie banku.

36. Osobą odpowiedzialną za stan kasy jest podatnik, a w przypadku, gdy kasę prowadzi pracownik, — także ten pracownik.

Do § 7 ust. 2.

37. Obowiązek udowadniania sprzedaży towarów (§2) dziennymi zestawieniami sprzedaży dotyczy wszelkiego rodzaju sprzedaży bez względu na charakter sprzedaży i osobę nabywcy.

38. Przepisu § 7 ust. 2 nie stosuje się w przedsiębiorstwach, w których przedmiotem działalności jest wyłącznie świadczenie usług (np. przedsiębiorstw przewozowych, biur zbierania reklam i ogłoszeń i tp.). W przypadku jednak gdy w danym przedsiębiorstwie świadczenie usług połączone jest ze świadczeniem rzeczy (sprzedaży towarów) lub gdy świadczenie rzeczy występuje niezależnie od świadczenia usług — na przedsiębiorstwie tym ciąży obowiązek udowadniania sprzedaży towarów dziennymi zestawieniami sprzedaży.

39. Obowiązek prowadzenia przez sprzedających dziennych zestawień sprzedaży dotyczy wszystkich osób, dokonujących w przedsiębiorstwie sprzedaży; każda z nich obowiązana jest prowadzić oddzielnie zestawienia sprzedawanych przez siebie towarów. Jeżeli w przedsiębiorstwie następuje zmiana personelu, to dla nowego pracownika nie ma obowiązku zakładania nowej księgi zestawień sprzedaży. Może on dokonane przez siebie transakcje sprzedaży notować w księdze prowadzonej przez poprzednika. Natomiast nie może dokonywać zapisów do jednej księgi dziennych zestawień sprzedaży dwóch lub więcej sprzedawców, czynnych w przedsiębiorstwie równocześnie.

40. Przepis nie wprowadza wzoru według którego mają być prowadzone zestawienia sprzedaży, pozostawiając w tym względzie swobodę podatnikowi. Zestawienia te mogą być zatem prowadzone w sposób dostosowany do potrzeb przedsiębiorstwa: w blokach, księgach, zeszytach, ponumerowanych i oprawnych, a nadto zaświadczonych przez właściwy organ finansowy.

Do § 8 ust. 1.

41. Przepis ten wyraźnie rozgranicza pojęcia: księgowości oraz ksiąg. W rozumieniu rozp. księg. handl. zgodnie z zasadami ogólnymi, księgowość jest pojęciem szerszym od pojęcia ksiąg i obejmuje sobą zespół urządzeń księgowych, między nimi również księgi.

Do § 9 ust. 1.

42. Dowodami, stanowiącymi bezpośrednią podstawę do księgowania są w szczególności dowody zakupu towarów, dowody poniesienia kosztu przerobu lub obróbki materiałów w obcym przedsiębiorstwie (również u chałupnika), dowody wypłaty wynagrodzeń pracownikom, dowody otrzymania materiałów dostarczonych przez zamawiającego, dowody umówionej kwoty zapłaty za wykonanie zamówienia, dowody

sprzedaży towarów oraz awiza i wyciągi z konta bankowego podatnika.

43. Przepis wyraźnie podkreśla obowiązek przechowywania — niezależnie od wymienionych wyżej dowodów do księgowania — takich m. in. istotnych dokumentów, jak np. karty obiegowe robocizny i wykazy pracy, które zwłaszcza przy płacy od sztuki (przy akordzie) dają obraz przebiegu i rozmiarów produkcji.

Do § 9 ust. 2.

44. W zakres dokumentów, dla których przepi § 9 ust. 2 ustanawia sześcioletni okres przechowywania, nie wchodzą: księgi handlowe, listy otrzymane, odpisy listów wysłanych, faktury i inne dowody, stanowiące bezpośrednią podstawę księgowania, które zgodnie z art. 56 kodeksu handlowego powinny być przechowywane przez dziesięć lat.

Do § 10 ust. 5.

45. Kosztami wytworzenia związanymi bezpośrednio i pośrednio z wytwarzaniem są w szczególności koszty:

1) materiałów podstawowych i pomocniczych zużytych do wytwarzania,

2) wynagrodzeń pracowników biorących bezpośrednio i pośrednio udział w wytwarzaniu,

3) świadczeń publiczno-prawnych ponoszonych przez pracodawcę wskutek zatrudniania tych pracowników, łącznie z wpłatami na akcję socjalną,

4) różne, jak koszt energii obcej, koszt danin publicznych związanych z wytwarzaniem (z wyjątkiem podatku obrotowego), koszt czynszu za lokal przemysłowy łącznie z wpłatami na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, oraz koszty remontów i konserwacji,

5) ogólnego zarządu w części przypadającej na dział wytwarzania.

46. Za koszt wytworzenia bieżącej produkcji należy uważać koszt produkcji, wytworzonej w ciągu danego okresu rachunkowego. Za koszt wytworzenia sprzedanej produkcji należy uważać koszt produkcji, sprzedanej w ciągu danego okresu rachunkowego. Różnica między tymi kosztami powinna z reguły odpowiadać różnicy inwentarzowych wartości remanentów: początkowego i końcowego dla danego okresu, obejmujących wszelkie towary własnej produkcji. Kosztem wytworzenia sprzedanej produkcji jest więc z reguły:

a) koszt wytworzenia bieżącej produkcji minus różnica wartości remanentów — w przypadku nadwyżki remanentu końcowego nad początkowym,

b) koszt wytworzenia bieżącej produkcji plus różnica wartości remanentów — w przypadku nadwyżki remanentu początkowego nad końcowym.

47. Za koszt obróbki obcej związanej z wytwarzaniem należy uważać koszt świadczeń wykonanych na rzecz podatnika przez obce przedsiębiorstwo (również przez chałupnika) w związku z produkcją wykonaną przez podatnika. Do tej grupy kosztów odnieść należy należności obcych przedsiębiorstw (chałupników) za wykonanie kolejnej, częściowej fazy produkcji danego podatnika, np. za farbowanie przędzy, niklowanie wózków, obróbkę metalu lub drzewa i tp.

Do kosztów związanych z wytwarzaniem zalicza się również koszty transportu materiałów przekazanych do obróbki oraz zwróconych po dokonanej obróbce.

Do § 10 ust. 7.

48. Przepis ma na celu zapobieżenie obciążaniu kosztu zakupu sprzedanych towarów handlowych oraz kosztu materiałów zużytych do wytwarzania wartością towarów lub materiałów zużywanych na inne cele, niż do sprzedaży lub wytwarzania. Przypadki, w których może zaistnieć całkowity lub częściowy brak kontroli ilościowej wymieniono w p. 27 do § 6 ust. 4 i 5 rozp. księg. handl.

Do § 11.

49. Zaliczenie w myśl § 11 ust. 1 do kosztów wytworzenia w przedsiębiorstwach budowlanych podatku obrotowego stanowi wyłom w ogólnie przyjętej zasadzie, iż podatek obrotowy, jako związany ze zbytem towarów — czy gotowych wyrobów, jest częścią kosztów sprzedaży i jako taki nie jest brany pod uwagę przy wycenie remanentów.

50. Odmienne uregulowanie tej sprawy dla przedsiębiorstw budowlanych jest konsekwencją zasady wyrażonej w § 11 ust. 2 rozp. księg. handl., iż na poszczególne roboty, o ile wartość umówionego świadczenia przekracza 30.000 zł, powinny być otwarte oddzielne konta grupujące wszystkie koszty z daną robotą związane, oraz że wyprowadzenie wyników na poszczególnych robotach powinno być dokonywane dopiero po zakończeniu danej roboty. Dla zrealizowania tych zasad odniesienie podatku obrotowego na poszczególne roboty stało się koniecznością, zwłaszcza, iż w przedsiębiorstwach budowlanych — odmiennie niż w innego rodzaju przedsiębiorstwach— — podatek ten da się dokładnie i ściśle zespolić z określoną robotą oraz tym więcej, iż nie ma to wpływu na wyniki bilansowe, gdyż w remanencie pozostają tylko roboty nieukończone, na których zgodnie z § 11 ust. 4 rozp. księg. handl. wyników się nie wyprowadza (podatek obrotowy dotyczący robót ukończonych obciąża wyniki przy każdej metodzie).

51. Omówiony wyżej sposób zarachowywania podatku obrotowego znajduje uzasadnienie i w tym, że w myśl § 11 ust. 5 rozp. księg. handl. wszystkie pozostałe koszty, które nie mogły być zakwalifikowane w ciągu roku na oddzielne konta, grupujące w zasadzie wszystkie wydatki związane z wykonaniem poszczególnych umów, należy podzielić w końcu roku na świadczenia ukończone i nieukończone w stosunku procentowym do kosztów wytworzenia tych świadczeń i część przypadającą na świadczenia nieukończone przenieść do aktywów bilansu. Gdyby zaś podatek obrotowy odnoszący się do robót nieukończonych (podatek od zaliczek otrzymanych na roboty w toku) został spisany na koszty ogólne i następnie podzielony, wówczas wyniki bilansowe nie odzwierciedliłyby rzeczywistości.

Do § 11 ust. 5.

52. Przepis ust. 5 ma za zadanie zapobiec nieprawidłowemu podziałowi kosztów ogólnych na świadczenia ukończone i nieukończone, o których mowa w ust. 5, a który to podział ma oczywiście wpływ na wyniki bilansowe. Zilustrować to można na następującym przykładzie: wydatki odniesione w ciągu roku na roboty ukończone wyniosły np. 600.000 zł i na roboty nieukończone również 600.000 zł. Rachunków przejściowych wystawiono na sumę 450.000 zł. Koszty ogólne do podziału w końcu roku wyniosły 75.000 zł. Należy je podzielić w stosunku procentowym do kosztów wytworzenia, a więc po 50% tj. po 37.500 zł.

W przypadku odjęcia sumy rachunków przejściowych od sumy świadczeń nieukończonych pozostawałaby wartość świadczeń nieukończonych w sumie 150.000 zł, na którą przypadłoby tylko 20% kosztów ogólnych tj. 15.000 zł zamiast 37.500 zł, czyli zyski danego roku zostałyby zmniejszone o sumę 22.500 zł.

53. Obowiązek ujawniania w księgach handlowych przedsiębiorstw budowlanych na odrębnych kontach podstawowych grup kosztów odnosi się do przypadków, w których wartość kosztorysowa świadczenia przekracza 30.000 zł bez względu na to, czy wartość wykonanego świadczenia będzie większa lub mniejsza.

Do § 12 ust. 1.

54. W prowadzących księgi handlowe przedsiębiorstwach przemysłowych i usługowych (rzemieślniczych) przyjęcie w ramach t. zw. akcji nakładczej do przerobu lub obróbki wszelkiego rodzaju towarów i przedmiotów oraz oddanie zleceniodawcy po dokonanym przerobie lub obróbce powinno być ujawnione — stosownie do postanowienia § 6 ust. 1 — codziennie, w miarę przyjęcia lub oddania pod względem ilościowym w kontroli ilościowej. Ujawnienie w księgach handlowych wartości towarów i przedmiotów przyjętych od zleceniodawcy oraz oddanych jemu po dokonanym przerobie lub obróbce — nie jest wymagane obowiązującymi przepisami o księgach handlowych. Jednakże wszelkie zdarzenia związane z wykonywaniem zlecenia przerobu lub obróbki, j. np. zakup i zużycie materiałów pomocniczych, wypłata robocizny, ponoszenie ogólnych kosztów wytwarzania i administracji i tp., powinny być księgowane zgodnie z przepisami § 10 rozp. księg. handl., a w zakresie rozrachunków finansowych (zarachowania i realizacji wynagrodzenia) z tytułu świadczonych usług przerobu lub obróbki, księgowość powinna zawierać oddzielne konta zleceniodawców z podaniem imienia, nazwiska (firmy) i adresu) (§ 12 ust. 1).

Należy przy tym mieć na uwadze, że — zgodnie z zasadami księgowości oraz przez analogię do przepisów o księgowaniu towarów komisowych (§ 14 ust. 3) — wszelkiego rodzaju obce towary i przedmioty, zarówno nieprzerobione (nieobrobione), jak i częściowo lub całkowicie przerobione (obrobione), a nie przekazane zleceniodawcy do końca okresu rachunkowego, — powinny być według stanu z końca ostatniego dnia danego okresu rachunkowego wprowadzone ilościowo w odrębnych pozycjach pozabilansowych.

Do § 12 ust. 2.

55. Zamówienia dla celów osobistej konsumcji powinny znaleźć wyraz w księgowości, z mocy ogólnych zasad jej prowadzenia. Sposób ujawniania tych zamówień pozostawia rozp. księg. handl. istniejącemu w przedsiębiorstwie systemowi kontroli wewnętrznej.

Do § 13.

56. Jeżeli systematyka kont głównych bądź szczegółowych w księgach handlowych jest tego rodzaju, że zakupy i obroty dotyczące dostawców i odbiorców z gospodarki uspołecznionej i z gospodarki nieuspołecznionej oraz zakupy udokumentowane dowodami wewnętrznymi są księgowane na odręb-

nych kontach z uwzględnieniem danych wymaganych przepisem § 13 ust. 4 — to nie ma potrzeby prowadzenia ponadto odrębnych ewidencyj, jako pomocniczego urządzenia księgowości.

Do § 14.

57. Przepis § 14 dotyczy przedsiębiorstw komisowych w rozumieniu p. 9 niniejszego wyjaśnienia do § 3 rozp. księg. handl.

Do § 16.

58. Jeżeli zapisy w dzienniku (dzienniku-głównej) obejmują w danym miesiącu więcej niż jedną stronę — to z zasad prawidłowej księgowości wynika, że — poza ostatnią stroną danego miesiąca, na której wpisane są atramentem sumy miesięczne, — również na wszystkich pozostałych stronach dziennika (dziennika-głównej) powinny być wpisane przeniesienia sum atramentem bądź ołówkiem kopiowym.

Do § 18.

59. Przepis ten w porównaniu z przepisem § 17 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1949 r. o księgach handlowych i podatkowych (Dz. U. Nr 63, poz. 502) zawiera tę zasadniczą różnicę, że koszty reprezentacyjne wyłączone zostały obecnie z grupy świadczeń, które mogą być dokumentowane dowodami wewnętrznymi. Oznacza to, że koszty reprezentacyjne powinny być w każdym przypadku dokumentowane w sposób przewidziany w art. 104 ust. 4 post. pod.

Do § 19.

60. Zezwolenia na prowadzenie i przechowywanie ksiąg wraz z dokumentami poza lokalem przedsiębiorstwa (zakładu) mogą być udzielane w zasadzie tylko podatnikom wykonującym świadczenia usług, którzy nie nabywają wszelkiego rodzaju towarów (materiałów) potrzebnych do wykonania usług.

Odstępstwo od tej zasady może mieć zastosowanie jedynie w wyjątkowym przypadku, gdy podatnik, wykonujący świadczenia rzeczy lub świadczenia usług związane ze świadczeniami rzeczy, prowadzi przedsiębiorstwo (zakład) połączone lub znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie z miejscem swego zamieszkania.

Dyrektor Departamentu S. Kołakowski

33.

OKÓLNIK

z dnia 5 sierpnia 1953 r.

w sprawie wyjaśnień do obowiązujących od dnia 1 stycznia 1953 r. przepisów o księgach podatkowych. Nr. PM. 9685/2/53.

Celem jednolitego stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 listopada 1952 r. w sprawie ksiąg podatkowych dla podatników podlegających opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną (Dz. U. z 1953 r. Nr 3, poz. 5) na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1) dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. z 1950 r. Nr 56, poz. 506 i z 1953 r. Nr 9, poz. 27) wyjaśnia się, co następuje:

1. Powołane w niniejszym okólniku paragrafy bez bliższego określenia oznaczają paragrafy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 listopada 1952 r. w sprawie ksiąg podatkowych dla podatników podlegających opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną (Dz. U. z 1953 r. Nr 3, poz. 5).

2. Używany w okólniku skrót: rozp. księg. pod. — oznacza rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 listopada 1952 r. w sprawie ksiąg podatkowych dla podatników podlegających opodatkowaniu na zasadach obowiązujących gospodarkę nieuspołecznioną (Dz. U. z 1953 r. Nr 3, poz. 5).

Do § 1 ust. 3.

3. Przez towary należy rozumieć zarówno towary nabyte lub wypożyczone, jak i towary komisowe, wszelkiego rodzaju materiały i przedmioty przyjęte od zleceniodawcy do przerobki, obróbki, remontu lub naprawy, materiały służące do opakowania towarów sprzedanych (np. tektura, papier, sznurek).

Do § 2 pkt 1).

4. Towarami handlowymi są z natury rzeczy towary stanowiące przedmiot obrotu przedsiębiorstwa handlu towarowego. Materiały przeznaczone w zasadzie do wytwarzania (jako materiały podstawowe lub pomocnicze) uważa się za towary handlowe w przedsiębiorstwie (zakładzie) wytwórczym w tych przypadkach, gdy zostają sprzedane (wymienione) w stanie nieprzerobionym. Oznacza to, że pojęcie towarów handlowych jest sharmonizowane z pojęciem obrotów towarowych i stawek podatku obrotowego, określonych w przepisach o podatku obrotowym dla zbytu towarów w stanie nieprzerobionym.

Do § 2 pkt 3).

5. Przepis ten dotyczy przedsiębiorstw (zakładów) produkcyjnych i nie ma zastosowania do przedsiębiorstw handlu towarowego. Materiałami pomocniczymi będą więc w przedsiębiorstwach (zakładach) produkcyjnych np. smary do maszyn, ścierki do czyszczenia narzędzi, miotły, papier do pisania itp.

Do § 3 ust. 2.

6. Organizacje społeczne i zawodowe oraz stowarzyszenia zarejestrowane lub zgłoszone, których działalność obejmuje cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe, kultu religijnego, dobroczynne i opieki społecznej, obowiązane są w przypadku braku obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych (rachunkowych) z mocy innych przepisów — do prowadzenia ksiąg podatkowych wyłącznie w zakresie działalności gospodarczej nie zwolnionej od obowiązku opłacania podatku obrotowego. Rodzaj księgi podatkowej powinien być dostosowany do rodzaju wykonywanej działalności gospodarczej.

Jeżeli więc np. stowarzyszenie kulturalne nie obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych (rachunkowych) z mocy innych przepisów, osiąga przychody z prowadzenia bufetu w świetlicy, które nie są zwolnione od podatku obrotowego z mocy przepisów § 16 ust. 1 p. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 czerwca 1951 r. (Dz. U. Nr 35, poz. 273) — to ciąży na nim obowiązek prowadzenia księgi podatkowej Nr 7 (dla przedsiębiorstw gastronomicznych, cukierniczych i cukierniczo-kawiarnianych).

Do § 4 ust. 1.

7. Poprzednio obowiązujące przepisy przewidywały zwolnienie z urzędu od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych podatników prowadzących jednoosobowo (osobiście) zakład rzemieślniczy zatrudniający najwyżej jednego członka rodziny oraz uczniów zatrudnionych na podstawie umowy o naukę, zarejestrowanej w izbie rzemieślniczej (z wyłączeniem brązownictwa, jubilerstwa, piekarstwa, rzeźnictwa i wędliniarstwa — rzeźnictwa i wędliniarstwa również z mięsa końskiego — oraz zegarmistrzostwa) — **bez względu na miejscowość**, w której prowadzony jest zakład rzemieślniczy. Natomiast przepisy rozp. księg. pod. przewidują zwolnienie od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych z urzędu tylko w odniesieniu do zakładów rzemieślniczych zatrudniających najwyżej jednego członka rodziny oraz dwóch uczniów zatrudnionych na podstawie pisemnej umowy o naukę, zarejestrowanej w izbie rzemieślniczej, **a prowadzonych w miejscowościach o liczbie mieszkańców do 5.000**, wyłączając od tych zwolnień — oprócz rodzajów rzemiosł poprzednio wyłączonych — również cukiernictwo, dziewiarstwo, młynarstwo i tkactwo) (określenie „jubilerstwo" zastąpione zostało określeniem „złotnictwo").

8. Zwolnienie od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1), nie przysługuje tym zakładom rzemieślniczym, które poza produkcją we własnym zakładzie (warsztacie) wydają materiały lub półwyroby innym przedsiębiorstwom lub chałupnikom do przerobu lub wykończenia i sprzedają następnie wyroby gotowe we własnym zakładzie; w takim bowiem przypadku świadczenia rzeczy lub usług wykonywane są już nie wyłącznie przez właścicieli zakładu osobiście względnie z pomocą najwyżej jednego członka rodziny oraz dwóch uczniów, lecz przy wkładzie pracy innych osób.

9. Wszyscy podatnicy gospodarki nieuspołecznionej prowadzący młyny, wiatraki, kaszarnie i samodzielne śrutowniki — jeżeli nie są obowiązani do prowadzenia ksiąg handlowych lub ksiąg tych nie prowadzą — obowiązani są prowadzić księgę podatkową Nr 12. Z zestawienia bowiem przepisu § 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 listopada 1951 r. (Dz. U. Nr 60 poz. 414) z przepisem § 4 ust. 1 pkt 1) rozp. księg. pod. wynika, że podatnicy prowadzący zakład rzemieślniczy branży młynarskiej (wiatrak) wyłączeni zostali z dniem 1 stycznia 1953 r. od zwolnień z urzędu od obowiązku prowadzenia księgi podatkowej Nr 12 — i to bez względu na miejscowość, w której wiatrak jest prowadzony oraz bez względu na stan zatrudnienia.

10. Zwolnieniu z urzędu od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych podatników wykonujących świadczenia wymienione w § 4 ust. 1 pkt 2) — 5) nie stoi na przeszkodzie zatrudnianie członków rodziny lub sił najemnych.

Do § 4 ust. 2.

11. Rozp. księg. pod. ogranicza upoważnienie dla wojewódzkich organów finansowych do udzielania indywidualnych zwolnień od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych, do wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie przypadków, gdy **podatnicy zatrudniają** w prowadzonym przedsiębiorstwie (zakładzie) handlowym lub usługowym najwyżej jednego członka rodziny, a w przedsiębiorstwie rzemieślniczym lub przemysłowym najwyżej jednego członka rodziny oraz dwóch uczniów zatrudnionych na podstawie pisemnej umowy o naukę zarejestrowanej w izbie rzemieślniczej. Ograniczenie upoważnienia wojewódzkich organów finansowych dla udzielenia tego rodzaju indywidualnych zwol-

nień ma na celu upowszechnianie obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych i objęcie tym obowiązkiem możliwie najszerszych rzesz podatników, nie wyłączając drobnych podatników.

Z zasady powszechności obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych wynika, że zwolnienia od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych muszą być ograniczone do istotnie wyjątkowych przypadków, przy zaistnieniu szczególnych okoliczności. Takimi szczególnymi okolicznościami są np. trwałe kalectwo, nieumiejętność pisania (półanalfabetyzm) przy braku członków rodziny, którzyby mogli zastąpić podatnika w prowadzeniu księgi podatkowej, podeszły wiek i w związku z tym ograniczona zdolność pisania itp.

12. Przepisy rozp. księg. pod. nie upoważniają wojewódzkich organów finansowych do obejmowania decyzjami zwalniającymi od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych pewnych grup podatników lub podatników na terenie pewnych miejscowości.

Do § 6 ust. 1.

13. Przepis dotyczy ksiąg podatkowych, które nie nasuwają zastrzeżeń co do ich rzetelności, chociaż zawierają drobne usterki i braki natury formalnej. Przepis ten nie wylicza przypadków, w których usterki i braki mogą być uznane za nie mające istotnego znaczenia.

Usterka z istoty swej nieznaczna może w określonych okolicznościach powodować uznanie ksiąg podatkowych za nieprawidłowe, a także nierzetelne. Z tego powodu o istotnym znaczeniu usterek i braków rozstrzyga organ finansowy, oceniając je na tle każdego konkretnego przypadku.

14. Do nie mających istotnego znaczenia usterek zaliczyć można np. sporadyczny przypadek niechronologicznego zapisu przez przeoczenie, błąd w oznaczaniu zapisów kolejnymi numerami, niewpisanie przez przeoczenie numeru rachunku, wpisanie sumy do niewłaściwej rubryki księgi podatkowej itp. wadliwości, które mają charakter porządkowy.

Nie mają również istotnego znaczenia niezbyt czytelne lub niezbyt staranne zapisy zwłaszcza u podatników prowadzących księgi w warunkach trudnych do utrzymania księgi czysto (kowale, ślusarze, kierowcy taksówek). Nie mającymi istotnego znaczenia brakami mogą być np. drobne różnice towarowe w naturze, uzasadnione naturalnymi zjawiskami związanymi z właściwością towaru (wyschnięcie, wilgoć itp.).

15. Natomiast nie mogą być uznane za nie mające istotnego znaczenia uchybienia, przy których mogą się nasunąć wątpliwości i zastrzeżenia co do rzetelności zapisów, oraz usterki utrudniające lub uniemożliwiające ich sprawdzenie (np. wycieranie zapisów, skrobanie i zamazywanie treści zapisów w sposób uniemożliwiający ich odczytanie, nieujawnianie rodzaju lub ilości nabytego towaru itp.).

Do § 6 ust. 2.

16. Przepis art. 107 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym odnosi się w zasadzie do ksiąg handlowych, które z reguły obejmują wszystkie wyniki czynności gospodarczych podatnika.

Pod pojęciem, że przepisy te należy stosować odpowiednio do ksiąg podatkowych — należy rozumieć, że organ finansowy ma również obowiązek oceny ksiąg podatkowych z punktu widzenia wyników działalności gospodarczej, zeznawanej na podstawie ksiąg podatkowych.

Jeżeli więc z ksiąg podatkowych wynika obrót znacznie niższy od przeciętnego obrotu podatników wykonujących podobną działalność gospodarczą, to organ finansowy ma obowiązek wezwania podatnika do wyjaśnienia tych okoliczności, które spowodowały znacznie niższe obroty i w zależności od oceny wyjaśnień, bądź uznać księgi za dowód w postępowaniu podatkowym, bądź też pominąć je i dokonać wymiaru należności podatkowych w trybie przepisów art. 132 dekretu o postępowaniu podatkowym.

Organ finansowy ma również obowiązek pominięcia ksiąg podatkowych jeżeli stwierdzi, że zawierają one elementy, które pozostają we wzajemnej ze sobą sprzeczności np. w księdze podatkowej Nr 1 w zakładzie wytwórczym zakup materiałów pomocniczych jest niewspółmiernie niski lub wysoki w stosunku do produkcji, w księdze podatkowej Nr 4 i 5 zakup materiałów pędnych jest niewspółmierny do ilości przebytych kilometrów itp.

Do § 8.

17. Nakład ksiąg podatkowych przewiduje numerowane strony.

Jeżeli jednak księga podatkowa nie została ponumerowana w druku, powinna być — przed przedstawieniem jej do zaświadczenia właściwemu organowi finansowemu — ponumerowana atramentem lub numeratorem przez podatnika.

Do § 10 ust. 1.

18. Przepis § 10 ust. 1, nakazujący zaksięgowanie towaru w księdze podatkowej na przychód w chwili jego otrzymania, oznacza, że księga podatkowa powinna dać w każdej chwili pełny obraz zakupów towarów. Jeżeli zatem organ finansowy stwierdzi w toku kontroli, że otrzymany przez podatnika towar nie został zaksięgowany w księdze podatkowej, księga ta powinna być uznana za prowadzoną nieprawidłowo pod względem materialnym (nierzetelnie).

Do § 11 ust. 1.

19. Obowiązek sporządzenia spisów remanentów towarów dotyczy tylko podatników, którzy obowiązani są do prowadzenia ksiąg podatkowych:

Nr 1 dla rzemiosła i drobnego przemysłu
Nr 7 dla przedsiębiorstw gastronomicznych, cukierniczych i cukierniczo-kawiarnianych
Nr 8 dla handlu towarowego
Nr 12 dla podatników gospodarki nieuspołecznionej prowadzących młyny, wiatraki, kaszarnie i samodzielne śrutowniki.

20. Spisem remanentu towarów powinny być objęte towary handlowe, materiały podstawowe, materiały pomocnicze, półwyroby, wyroby gotowe, braki i odpadki — zarówno stanowiące w dniu spisu własność podatnika jak i wypożyczone, niezależnie od daty ich nabycia, wytworzenia lub uzyskania.

21. Urządzenia sklepu lub warsztatu, narzędzi pracy, przedmiotów służących do utrzymania czystości itp. przedmiotów nie stanowiących towarów handlowych, materiałów podstawowych, materiałów pomocniczych, półwyrobów, wyrobów gotowych, braków i odpadków można nie obejmować spisem remanentu towarów.

22. Remanent towarów powinien być wpisany do księgi podatkowej na początek i koniec każdego roku w/g poszczególnych rodzajów towarów. Obowiązkowi temu uczyni podatnik zadość, gdy wpisze remanent w jednej sumie, określającej tylko ogólną wartość remanentu, jeżeli równocześnie sporządzi na podstawie pierwopisu remanentów szczegółowe zestawienie, zawierające dokładne dane co do rodzaju, ilości, ceny jednostkowej oraz wartości poszczególnych składników inwentarza. Zestawienie to powinno być przechowywane stale łącznie z księgą podatkową na bieżący rok, a jeden egzemplarz powinien być przesłany organowi finansowemu przy zeznaniu wraz z księgą podatkową za rok ubiegły.

Do § 11 ust. 2.

23. Pierwopisy (brudnopisy), stanowiące podstawę do obliczania ilości i wartości remanentu towarów, należą do rzędu dokumentów o znaczeniu zasadniczym i są częścią składową księgowości (księgi podatkowej, wszelkich dokumentów, kontroli ilościowej itp.) jako zespołu urządzeń księgowości podatkowej, której zadaniem jest odzwierciedlenie zgodnej ze stanem rzeczywistym podstawy do ustalenia należności podatkowych.

24. W każdym przypadku podlegają odrębnemu wykazaniu w pierwopisie towary, wymienione w § 28 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 czerwca 1951 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 26 października 1950 r. o podatku obrotowym (Dz. U. Nr 35, poz. 273).

25. Termin obowiązku sporządzenia pierwopisu remanentu towarów przypada z reguły na koniec okresu rachunkowego. Jednakże względy praktyczne z natury rzeczy sprawiają, iż czynności inwentaryzacyjne na ogół nie mogą być przeprowadzone i zakończone w ciągu jednego dnia. Z drugiej strony z uwagi na obowiązki i potrzeby organów finansowych oraz na niewłaściwość zakłócania normalnej dystrybucji zwłaszcza towarów masowego zapotrzebowania — termin sporządzenia pierwopisu nie może być nieokreślony. Stąd też względy praktyczne wymagają właściwego zaplanowania czynności inwentaryzacyjnych, czyli odpowiedniego stopniowego przygotowania materiałów do spisu, uporządkowania i posegregowania zapasów — z takim wyliczeniem, by pierwopis remanentu był zakończony i podpisany przed wznowieniem transakcyj lub innej działalności gospodarczej, powodującej zmiany w stanie zapasów towarowych przedsiębiorstwa.

Wycena spisu remanentu towarów powinna być zakończona — najpóźniej w terminie przewidzianym na złożenie zeznania podatkowego o obrocie za dany rok.

Do § 12 ust. 3.

26. Kosztami wytworzenia związanymi bezpośrednio i pośrednio z wytwarzaniem są w szczególności koszty:

1) materiałów podstawowych i pomocniczych zużytych do wytwarzania,
2) wynagrodzeń pracowników biorących bezpośrednio i pośrednio udział w wytwarzaniu,
3) świadczeń publiczno-prawnych ponoszonych przez pracodawcę wskutek zatrudnienia tych pracowników łącznie z wpłatami na akcję socjalną,
4) różne, jak koszt energii obcej, koszt danin publicznych, związanych z wytwarzaniem (z wyjątkiem pod. obrotowego), koszt czynszu za lokal przemysłowy łącznie z wpłata-

mi na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej oraz koszty remontów i konserwacji,

5) ogólnego. zarządu w części przypadającej na dział wytwarzania.

Do § 13.

27. Dowodami, stanowiącyci bezpośrednią podstawę do księgowania są w szczególności dowody zakupu towarow, dowody poniesienia kosztu przerobu lub obróbki materiałów w obcym przedsiębiorstwie (również u chałupników), dowody wypłaty wynagrodzeń pracownikom, dowody otrzymania materiałów dostarczonych przez zamawiającego, dowody umówionej kwoty zapłaty za wykonanie zamówienia oraz dowody sprzedaży towarów.

28. Przepis wyraźnie podkreśla obowiązek przechowywania — niezależnie od wymienionych wyżej dowodów do księgowania — takich m. in. istotnych dokumentów, jak np. karty obiegowe robocizny i wykazy pracy, które zwłaszcza przy płacy od sztuki (przy akordzie) dają obraz przebiegu i rozmiarów produkcji.

Do § 15.

29. Zezwolenia na prowadzenie i przechowywanie ksiąg wraz z dokumentami poza lokalem przedsiębiorstwa (zakładu) mogą być udzielane w zasadzie tylko podatnikom wykonującym świadczenia usług, który nie nabywają wszelkiego rodzaju towarów (materiałów) potrzebnych do wykonania usług.

Odstępstwo od tej zasady może mieć zastosowanie jedynie w wyjątkowym przypadku, gdy podatnik, wykonujący świadczenia rzeczy lub świadczenia usług związane ze świadczeniami rzeczy, prowadzi przedsiębiorstwo (zakład) połączone lub znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie z miejscem swego zamieszkania.

Konieczność stosowania tego rodzaju ograniczeń w zezwoleniach na prowadzenie i przechowywanie ksiąg wraz z dokumentami poza lokalem przedsiębiorstwa wiąże się w szczególności z przepisem § 10, nakładającym na podatników nabywających wszelkiego rodzaju towary obowiązek zaksięgowania towaru w księdze podatkowej na przychód w chwili jego otrzymania.

Do § 16.

30. Na prośbę podatnika organ finansowy powinien wydać mu pisemną decyzję wyjaśniającą — w oparciu o przedstawione przez podatnika dane co do rodzaju, zakresu i rozmiarów wykonywanej działalności gospodarczej, — jakiego rodzaju księgi podatkowe obowiązany jest podatnik prowadzić.

Do § 17 ust. 1.

31. Od uznania podatnika zależy prowadzenie bądź kontroli ilościowej i wartościowej bądź tylko ilościowej.

32 Kontrola towarów wyłącznie wartościowa nie jest dopuszczalna.

33. Kontrolą ilościową należy objąć przychód towarów handlowych, materiałów podstawowych, materiałów pomocniczych, półwyrobów, wyrobów gotowych, braków i odpadków, stanowiących własność podatnika jak również powierzonych lub wypożyczonych.

34. Z zestawienia przepisu § 17 ust. 1 z przepisami § 17 ust. 7 rozp. księg. pod. wynika, że podatnik nie jest obowiązany do ujawniania w kontroli ilościowej każdorazowego stanu półwyrobów, otrzymywanych w poszczególnych fazach produkcji i biorących dalszy udział w następnych ogniwach procesu produkcyjnego. Powołany przepis § 17 ust. 1 dotyczy tylko przypadków, gdy półwyroby podlegają magazynowaniu np. na skutek wytwarzania ich na zapas z przeznaczeniem do dalszego przerobu lub na skutek zakłócenia normalnego procesu produkcyjnego (długotrwałe przerwy w produkcji) itp. bądź też gdy półwyroby przeznaczone zostają do sprzedaży.

35. Przychód wyrobów gotowych, wytworzonych we własnym przedsiębiorstwie podatnika, nie wyłączając braków, powinien być wpisany do kontroli ilościowej w chwili, w której produkcja wyrobu została zakończona, a wyrób przekazano do miejsca sprzedaży — celem zbytu lub do magazynu — celem dalszego przechowania.

36. Nie należy kwestionować ksiąg podatkowych, gdy kontrola ilościowa nie ujawni odpadków powstałych w toku produkcji, jeżeli ich wartość zbywcza jest nieznaczna, bądź jeżeli nie posiadają one żadnej wartości zbywczej, względnie gdy zbywanie odpadków występuje tylko w sporadycznych przypadkach, w związku z czym transakcje tego rodzaju nie stanowią dla podatnika trwałego o charakterze częstotliwym źródła przychodów.

Do § 17 ust. 2.

37. Obowiązek prowadzenia kontroli ilościowej przychodu towarów ciąży na podatnikach prowadzących księgi podatkowe:

Nr 1 dla rzemiosła i drobnego przemysłu,
Nr 7 dla przedsiębiorstw gastronomicznych, cukierniczych i cukierniczo-kawiarnianych,
Nr 8 dla handlu towarowego,
Nr 12 dla młynów, wiatraków, kaszarni i samodzielnych śrutowników.

38. Obowiązek prowadzenia kontroli ilościowej przychodu towarów występuje odrębnie w każdym przypadku wymienionym w § 17 ust. 2 pkt 1) lit. a), b) lub c) oraz pkt. 2. Istnieje więc obowiązek prowadzenia kontroli ilościowej przychodu towarów w przypadku np., gdy zakład rzemieślniczy lub przedsiębiorstwo drobno-przemysłowe zatrudnia przy ręcznej produkcji sześć lub mniej osób łącznie z właścicielem i członkami jego rodziny, nie licząc uczniów, zatrudnionych na podstawie umów o naukę zarejestrowanych w izbie rzemieślniczej, jeżeli obrót osiągnięty w poprzedzającym okresie rachunkowym obliczony w stosunku całorocznym wyniósł więcej niż 300.000 zł.

Do § 17 ust. 2 pkt 2).

39. U podatników, którzy w poprzedzającym roku nie prowadzili przedsiębiorstwa (zakładu) lub nie osiągnęli obrotu w kwocie ponad 300.000 lub 150.000 zł, obowiązek prowadzenia kontroli ilościowej następuje od pierwszego dnia następnego miesiąca po miesiącu w którym obrót obliczony w stosunku całorocznym przekroczył kwotę 300.000 lub 150.000 zł

Np. zakład wytwórczy (nie będący przedsiębiorstwem gastronomicznym) osiągnął obroty:

w styczniu	10.000
w lutym	20.000
w marcu	10.000
w kwietniu	15.000
w maju	przerwa z powodu remontu
w czerwcu	46.000
Razem od początku roku	101.000

obrót obliczony w stosunku całorocznym (101.000:6/ . 12 = =202.000 zł.

Zakład nie ma dotychczas obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej.

Tenże zakład osiągnął obroty

w lipcu	30.000
w sierpniu	70.000

Razem od początku roku 201.000, a w stosunku całorocznym (201.000 : 8) . 12 = 301.500 zł, a zatem ma obowiązek prowadzenia kontroli ilościowej od 1 września.

Do § 17 ust. 4.

40. Obowiązek obejmowania kontrolą ilościową przychodu towarów wynikający z bezpośredniego obrotu od dostawcy do odbiorcy bez magazynowania dotyczy również towarów wypożyczonych.

Do § 17 ust. 8.

41. Ustalenie, czy zachodzą warunki przewidziane w przepisie § 17 ust. 8, przeprowadza się przez porównanie kosztu własnych materiałów pomocniczych z kosztem własnych materiałów podstawowych (a więc bez pomocniczych) — zużytych do wytwarzania w danym okresie czasu.

42. W razie trudności w określeniu współczynnika kosztu materiałów pomocniczych do kosztu materiałów własnych zużytych do wytwarzania na podstawie danych z bieżącego okresu rachunkowego — można współczynnik ten określić na podstawie danych z bezpośrednio poprzedniego, zamkniętego okresu rachunkowego.

Do § 18.

43. W odróżnieniu od poprzednio obowiązujących przepisów, upoważniających wojewódzkie organa finansowe do zwalniania na indywidualne prośby od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej w całości lub częściowo — przepisy rozp. księg. pod. ograniczają w tej mierze upoważnienie do udzielania — wyłącznie na indywidualne prośby podatników w przypadkach uzasadnionych istotnymi trudnościami — zwolnień od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej przychodu tylko materiałów pomocniczych, jeżeli materiałami tymi nie są materiały budowlane.

Do § 19.

44. Podatnicy, prowadzący zakłady rzemieślnicze — z wyjątkiem fryzjerskich — i drobne przedsiębiorstwa (zakłady) przemysłowe, nie mają obowiązku prowadzenia oprócz księgi podatkowej Nr 1 dla rzemiosła i drobnego przemysłu — księgi podatkowej Nr 8 dla handlu towarowego w tych przypadkach gdy w myśl przepisów § 22 ust. 1 pkt 2) i 3) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1951 r. w sprawie wykonania dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. Nr 5, poz. 43 i Nr 60 poz. 415) podatnik nie ma obowiązku uzyskania odrębnej karty rejestracyjnej: a) na sprzedaż w obrębie zakładu rzemieślniczego wytworów produkcji obcej, związanych z wykonywanym rzemiosłem, jeśli obroty osiągane z tej sprzedaży nie przekraczają 10% całkowitego obrotu zakładu, b) na sprzedaż przez zakład rzemieślniczy wytworów własnej

produkcji poza obrębem zakładu, jeżeli sprzedaż ta jest dokonywana na placach targowych w dni targowe i jarmarczne osobiście lub najwyżej przy udziale jednego członka rodziny stale zamieszkałego we wspólnym gospodarstwie domowym rzemieślnika. W takich przypadkach zakup oraz — w razie wystawienia rachunku dla odbiorcy — sprzedaż tego rodzaju towarów nieprzerobionych powinna być uwidoczniona w księdze podatkowej Nr 1 (rubryki 1 lub 2 oraz 17 lub 18).

Do § 19 i 25.

45. Podatnik, prowadzący rzemieślniczy zakład cukierniczy, a nie mający obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych, obowiązany jest prowadzić księgę podatkową Nr 1, jeżeli działalność swoją ogranicza do sprzedaży w lokalu zakładu cukierniczego lub pomieszczeniu bezpośrednio z nim połączonym wyłącznie wyrobów własnej produkcji lub przyjmowania zamówień na wykonanie towaru czy to z własnego czy z powierzonego materiału.

Natomiast w przypadku, gdy podatnik prowadzący rzemieślniczy zakład cukierniczy sprzedaje na wynos lub do konsumcji na miejscu zarówno wyroby własnej produkcji jak również inne towary (np. kawę, herbatę, napoje chłodzące, wyroby cukiernicze obcej produkcji itp.) — obowiązany jest prowadzić zamiast księgi podatkowej Nr 1, księgę podatkową Nr 7 (dla przedsiębiorstw gastronomicznych, cukierniczych i cukierniczo-kawiarnianych).

Do § 19 ust. 2.

46. Podatnicy prowadzący księgę podatkową Nr 1 mogą nie wypełniać rubryk 8 i 9 nazwiskiem, imieniem i adresem kontrahenta w tych przypadkach, gdy wartość zamówienia udzielonego dla celów osobistej konsumcji nie przekracza 200 zł.

Do § 19 ust. 2 pkt 4).

47. Przez kwotę zapłaty rozumieć należy umówioną kwotę należności za świadczenie. Kwotę tę należy z reguły wpisać do księgi z chwilą przyjęcia zamówienia.

48. Jeżeli jednak kwota zapłaty za wykonanie zamówienia nie może być określona przy przyjęciu zamówienia, to okoliczność tę należy zaznaczyć w rubryce 19 „uwagi". W tym przypadku określoną następnie kwotę zapłaty należy wpisać do księgi podatkowej pod nową pozycją w dniu, w którym wysokość zapłaty została określona, powołując się przy tym zapisie na poprzednią pozycję księgi podatkowej, pod którą zapisano przyjęcie zamówienia.

Do § 20.

49. Podstawowym warunkiem przyjęcia księgi podatkowej Nr 2 za dowód w postępowaniu podatkowym jest przestrzeganie obowiązku wydawania każdemu pracownikowi oraz współwłaścicielom zatrudnionym w przedsiębiorstwie bloczków kolejno ponumerowanych, różniących się kolorami lub ostemplowanych nazwiskiem i imieniem pracownika albo oznaczonych różnymi znakami dla każdego pracownika lub osoby wykonującej świadczenie usług, jak również przestrzeganie przez wszystkie osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie obowiązku wypisania po dokonaniu usług kolejnego kwitu z bloczka z uwidocznieniem w tym kwicie daty i sumy należnej od klienta.

Do § 22.

50. Księga podatkowa Nr 4 powinna znajdować się w siedzibie przedsiębiorstwa. Jeżeli jednak wóz (konny, mechaniczny) pracuje dłużej niż jeden dzień poza siedzibą przedsiębiorstwa, wówczas księgę podatkową należy przechowywać w wozie, ażeby można było z końcem każdego dnia wpisać do niej zakup materiałów pędnych lub obroty za świadczenie usług.

51. Zasadą jest, że księga podatkowa Nr 4 powinna być prowadzona dla każdego wozu konnego lub mechanicznego, bez względu na to, czy wozy te są używane stale, ty też tylko czasowo. Przedsiębiorstwa transportu towarowego posiadające jeden ciągnik i jedną lub więcej przyczep prowadzą jedną księgę podatkową Nr 4.

Obroty ze świadczenia usług należy wpisywać do księgi podatkowej tego wozu, którym wykonano świadczenie.

52. Podatnik, wykonujący świadczenie dla tego samego zleceniodawcy wszystkimi pojazdami — może wpisywać obroty do jednej z ksiąg podatkowych Nr 4, a w pozostałych księgach powołać, że zapisy są dokonane w księdze podatkowej dla wozu Nr...

53. Podatnik posiadający kilka pojazdów może wpisywać zakup materiałów pędnych do jednej z ksiąg podatkowych Nr 4, a w pozostałych księgach powołać zapis dokonany w księdze podatkowej dla wozu Nr....

54. Przepisy art. 105 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym nakładają obowiązek wydawania rachunków kolejno numerowanych z pozostawieniem kopii. Podatnik posiadający kilka pojazdów mechanicznych może wydawać rachunki kolejno numerowane za wykonane świadczenie każdym wozem, bądź też zachować jedną kolejną numerację za świadczenie wykonane wszystkimi wozami z tym jednak, że w rachunkach należy zaznaczyć, którym wozem dokonano świadczenia.

55. Podatnik posiadający kilka pojazdów składa na każdy miesiąc jedną deklarację na zaliczki miesięczne na podatek obrotowy i dochodowy, wymieniając w niej obroty i dochody osiągnięte z wszystkich pojazdów.

56. Przepis nakazujący ujawnienie w księdze podatkowej Nr 4 ilości i wartości zakupionych materiałów pędnych odnosi się wyłącznie do wozów mechanicznych. W księdze podatkowej Nr 4 dla wozu konnego podatnicy nie wypełniają rubryk 3 — 5.

57. Wpisem do księgi podatkowej Nr 4 dla transportu towarowego objęty jest zakup tylko materiałów pędnych, a nie materiałów smarowych. Ujawnieniu podlegają smary silnikowe, które służą do materiałów pędnych. Materiały służące tylko jako smary (smary przekładniowe, podwoziowe — tawott) księgowaniu nie podlegają.

58. Rubrykę 2 księgi podatkowej Nr 4 wypełnia się w dniu zakupu materiałów pędnych lub zakończenia usługi. Jeżeli usługa trwa u tego samego zleceniodawcy dłużej niż jeden dzień, rubrykę tę należy wypełnić z końcem każdego dnia, w którym wykonywano usługi. W tym przypadku rubryki 10 lub 11 wypełnia się w dniu zakończenia usługi (w ostatnim dniu wykonywanych usług).

59. W rubryce 9 księgi podatkowej Nr 4 przez rodzaj otrzymanego zlecenia należy rozumieć rodzaj wykonywanych usług, np. wywóz żwiru z kopalni ...., rozwożenie piwa dla M.H.D. itp. określenia miejsca i rodzaju pracy. Przez formę zapłaty należy rozumieć zapłatę gotówką, czekiem, przelewem bankowym itp.

60. Obroty ze świadczenia usług na zlecenie powinny być wpisywane w dniu zakończenia usługi lub wystawienia rachunku.

W przypadku trwania usług dłuższy okres czasu (np. wozenie żwiru na budowę w ciągu całego miesiąca itp.) i pobierania zaliczek na poczet należności za świadczone usługi, należy każdą pobraną zaliczkę wpisać do rubryki 10 lub 11 księgi Nr 4 w dniu pobrania zaliczki.

61. Podatnicy trudniący się przewozem osób dorożkami samochodowymi wpisują do księgi podatkowej Nr 5 zakup materiałów pędnych i smarów silnikowych, które służą do materiałów pędnych. Materiały służące tylko jako smary (smary przekładniowe, podwoziowe — tawott) księgowaniu nie podlegają.

Do § 24.

62. Przedsiębiorstwa przewozu osób autobusami, jeżeli nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych, prowadzą księgę podatkową Nr 6.

Do § 24 ust. 2.

63. Podatnicy prowadzący wypożyczalnie książek mogą w kolumnie 3 i 4 księgi podatkowej Nr 6 zamiast danych zgodnych z tytułami tych kolumn wpisywać kolejno obok siebie numery abonentów, wpłacających za usługi, których nazwisko, imię i adres są podane w stałej kartotece wypożyczalni książek. Nazwisko abonenta należy wpisywać w kwitariuszu przychodo[illegible] wpłat każdego dnia.

Do § 19 oraz [illegible]

64. W pr[illegible] [illegible]asowy w ciągu roku podatkoweg[illegible] [illegible] pominie w postępowaniu podatkow[illegible] ksi[illegible] [illegible]e zapisane strony (folia) tych ksią[illegible] mogą [illegible] [illegible]ków wykorzystane do zaprowadz[illegible] now[illegible]

Dyrektor [illegible] [illegible]entu S. Kołakowski

Redakcja i Administracja Dziennika Urzędowego Ministerstwa Finansów. Warszawa, ul. Świętokrzyska 12.

Prenumerata wynosi: rocznie — zł 40; półrocznie — zł 22; kwartalnie — zł 12.

Należność za prenumeratę należy wpłacać z góry na 15 dni przed rozpoczęciem kwartału kalendarzowego na r-k Ministerstwa Finansów — Zarząd Centralny Nr. 70-412-2400/2 w N.B.P. Oddział Warszawa - Praga.

Inne ogłoszenia — zł 2,70 za 1 mm szerokości jednej szpalty.

Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do Administracji.

Cena zł 2.—

ODBIC[illegible]

Druk. PWPW. Warszawa. ul. Sanguszki 1. Zam. 20176. 4-B-18988. 16.000.